

STAPPENPLAN SECTORAAL CONVENANT CULTURELE EN CREATIEVE SECTOR

Versie: 24 april 2023

Aanleiding

Dit stappenplan voorziet in de al langer bestaande wens van de culturele en creatieve sector om tot afspraken ter verbetering van arbeidsvoorwaarden te komen. In 2017 werd, in het kader van de [Arbeidsmarktagenda](#), nagedacht over sectorale afspraken met betrekking tot arbeidsmarkt gerelateerde thema's. De preciaire (financiële) positie van de sector, met nadruk op werkenden, maakte duidelijk dat er verandering nodig was. Vanuit georganiseerde werkverleners en werkenden werd gestuurd op het voeren van een sociale dialoog over te maken afspraken, die geborgd zouden moeten worden in een sociaal arrangement (= sectoraal convenant). Platform ACCT werd begin 2020 onder andere opgericht om deze sociale dialoog te faciliteren.

De coronacrisis maakt in de periode 2020-2022 [te meer duidelijk](#) dat de situatie in de sector, in het bijzonder voor zelfstandigen, precair is en verbetering behoeft. In haar [meerjarenbrief 2023-2025](#) (nov. 2022) vraagt staatssecretaris Gunay Uslu aan Platform ACCT om te kijken naar de mogelijkheden voor een sectoraal convenant en deelafspraken. Ze geeft daarbij tegelijk ook aan dat werkverleners en werkenden aan zet zijn om deze afspraken te onderschrijven en te handhaven.

De Raad voor Cultuur [adviseerde](#) op 3 april 2023 aan de staatssecretaris om alle BIS-instellingen te verplichten per 1 januari 2025 collectieve tariefafspraken te hebben en zich hieraan te verbinden. Naar verwachting wordt in juni 2023 bekend welke stappen met Ministerie van OCW hier zelf in gaat zetten.

Op 3 april 2023 verscheen ook de [voortgangsbrief arbeidsmarkt](#). In deze brief doet de Minister van SZW diverse voorstellen aan de Tweede Kamer voor hervorming van de arbeidsmarkt. Zij baseert haar adviezen op eerdere publicaties van o.a. de SER en Stichting van de Arbeid. De voorgestelde wijzigingen hebben grote gevolgen voor zelfstandig werkenden, maar ook voor organisaties, en gaan daarmee impact hebben op de wijze waarop de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector op dit moment is georganiseerd.

Platform ACCT heeft ondertussen, vanuit een faciliterende (voorbereidende en coördinerende) rol richting sociale partners en andere stakeholders, een begin gemaakt met de door sector en overheden gewenste ontwikkeling van een sectoraal convenant. Bovenstaande ontwikkelingen worden daarin zoveel als mogelijk meegenomen. Een voorzet voor het proces om te komen tot een convenant wordt beschreven in dit stappenplan.

Betrokkenen

Het sectoraal convenant geeft invulling aan de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van georganiseerde werkverleners en werkenden voor de arbeidsmarkt en richt zich op zowel werkverleners (werkgevers/opdrachtgevers) als werkenden in de gehele (gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde) culturele en creatieve sector (CCS).

De komende tijd worden diverse organisaties die werkgevers/opdrachtgevers, werkenden of beide vertegenwoordigen opgeroepen en uitgenodigd om een sectoraal convenant inhoud en vorm te geven. In het sectoraal convenant spreken de betrokken stakeholders vervolgens uit dat de standaard die gezet wordt, op basis van sociale dialoog, gerespecteerd wordt. Concrete uitwerking kan plaatsvinden in de vorm van sub sectorale afspraken.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Het sectoraal convenant geeft met name invulling aan het aspect fair pay uit de Fair Practice Code. Relevant in dit kader is dat in de OCW-begroting rekening is gehouden met de (gedeeltelijke) implementatie van fair pay per 2025 (€ 34,1 mln.). In de jaren 2023 en 2024 is per jaar € 19,1 mln. beschikbaar. Een deel van dit budget is beschikbaar voor uitvoering van het Platform ACCT programma "[Oog voor Impuls](#)." Het proces om te komen tot het sectoraal convenant valt ook binnen dit programma.

De nieuwe aanvullende middelen zullen niet genoeg zijn om behoud van huidig aanbod in stand te houden, bij toepassing van fair pay. Stakeholders die aan tafel schuiven realiseren en onderschrijven dan ook dat er ook aan de "aanbod knop" gedraaid zal moeten worden: betere betaling, maar (onvermijdelijk) minder programma en productie dan wel een andere wijze van produceren en/of andere organisatie van de productiepraktijk.

In 2023 vindt in opdracht van Kunsten '92, met betrokkenheid van Platform ACCT en gesteund door OCW, een nieuwe doorrekening van meerkosten voor fair pay plaats door SiRM/PPMC (oplevering uiterlijk december 2023). Die doorrekening gaat met name in op de financiële verantwoordelijkheid van het ministerie van OCW. De berekening is o.a. nodig om de geraamde budgetten voor fair pay, waar mogelijk, te verhogen (waardoor programma en productie zoveel als mogelijk in stand kunnen blijven) en een dialoog hierover te starten tussen bij het sectoraal convenant betrokken partijen, overheden en andere financiers. Er kunnen tussen financierende overheden (rijk, provincie, gemeente) sluitende afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld via het actualiseren van het [algemeen kader interbestuurlijke verhoudingen](#).

Plan van aanpak

Voordat het proces start om te komen tot een sectoraal convenant, dienen er door betrokken stakeholders (dus sociale partners én andere partijen) gedragen heldere doelen en uitgangspunten geformuleerd en vastgesteld te worden.¹

Dit vindt plaats in fase 1: het vaststellen van de uitgangspunten.

Betrokken stakeholders zijn hier in ieder geval de initiatiefnemers Creatieve Coalitie, Kunstenbond en Federatie Cultuur. Federatie Creatieve Industrie, FNV Media & Cultuur, worden ook expliciet opgeroepen deel te nemen. We menen dat de betrokkenheid van Kunsten '92 (in de rol van toehoorder) ook van belang is. Deze partij zal nog niet uitgenodigd worden voor het eerste overleg (mei 2023).

Doel van dit eerste overleg is om deze stakeholders uit te nodigen het proces en de uitgangspunten te onderschrijven én gezamenlijk de route naar dit sectoraal convenant in te gaan. Bij deze laatste stap hoort ook een verkenning naar mogelijk aanvullend te betrekken stakeholders.

De uitgangspunten worden geformuleerd op basis van dit stappenplan. Vervolgens wordt dit besproken met de bredere groep stakeholders, waarbij ook gelegenheid wordt gegeven om wijzigingen door te voeren. De betrokken stakeholders stellen de uitgangspunten vervolgens in een tweede overleg vast, uiterlijk in juni 2023.

De uitgangspunten zijn agendazettend voor het vervolgtraject richting een sectoraal convenant en worden informatief gedeeld met de [Deelnemersraad](#) van Platform ACCT. Vanaf juli 2023 start de opmaat naar het sectoraal convenant, dit is fase 2.

¹ Een voorzet is opgenomen in de bijlage.

Voor de gesprekken om te komen tot een sectoraal convenant (juli 2023 – mei 2024) worden door de betrokken organisaties vertegenwoordigers met mandaat aangewezen en gezamenlijk kiezen zij een onafhankelijk voorzitter.

Ook deze gesprekken worden gefaciliteerd door Platform ACCT. Met verschillende tussentijdse mijlpalen (die vaak samenhangen met andere projecten en programma's, zie hieronder) wordt gewerkt aan concretisering van de vastgestelde uitgangspunten richting sectoraal convenant.

Bij het tijdspad dient rekening gehouden te worden met overlappende projecten en programma's, die belangrijke input kunnen leveren voor het sectoraal convenant. Het lopende project FPC onder penvoerschap van Kunsten '92 en projecten en programma's binnen Platform ACCT (o.a. fairPACCT, Oog voor Impuls, PPO) bieden aanknopingspunten voor het aanscherpen en concretiseren van de uitgangspunten richting sectoraal convenant. Ook het eerdergenoemde SiRM/PPMC onderzoek naar meerkosten voor fair pay is van belang.

Backward planning

- 05/2024: sectoraal convenant vastgesteld
- 04/2024: sectoraal convenant geformuleerd

- 09/2023: start gesprekken sectoraal convenant (sociale dialoog)
- 07/2023: aftrap gesprekken sectoraal convenant

- 06/2023: breed overleg met betrokken partijen, vaststellen uitgangspunten
- 05/2023: breed overleg met betrokken partijen, inspraak
- 04/2023: *stappenplan geformuleerd*

Communicatie

Gedurende beide fases is brede communicatie met het totale veld essentieel om uit te leggen waar we mee bezig zijn en wat het doel hiervan is. Te denken valt aan nieuwsberichten, animaties om uit te leggen waar we naartoe werken en gedurende het proces voortgangsberichten en/of concept-ideeën die voorgelegd kunnen worden aan achterban(nen)/leden. Er wordt hiertoe een communicatieplan opgesteld.

Rol Platform ACCT en financiering proces

Platform ACCT faciliteert het proces en begeleidt de communicatie om te komen tot een sectoraal convenant. Financiering (inzet uren medewerkers, zaalhuur, catering, voorzitterskosten etc.) van dit proces wordt zoveel als mogelijk begroot binnen het programma Oog voor Impuls.

Bijlage: basis en doel sectoraal convenant

Het sectoraal convenant gebruikt de Fair Practice Code als basis: Fair Pay, Fair Share en Fair Chain.

Gebruikers van de Fair Practice Code zetten zich gezamenlijk in voor een eerlijke, duurzame en transparante bedrijfsvoering en respectvol, solidair en in vertrouwen met elkaars belangen rekening te houden ten dienste van een sterke sector die de potentie en kansen van makers ten volle benut en doet renderen. Dit doen we op basis van:

- Solidariteit: tegenover werk staat een eerlijke vergoeding.
- Transparantie: binnen organisaties is openheid over (financiële) keuzes en processen.
- Duurzaamheid: er wordt geïnvesteerd in potentieel en ontwikkeling van werkenden.
- Diversiteit: de code Diversiteit & Inclusie vormt basis voor diversiteitsbeleid.
- Vertrouwen: er is ruimte voor maatwerk en bij geschillen ziet een commissie toe op naleving.

Doel is om in ieder geval over onderstaande onderwerpen afspraken te maken in het sectoraal convenant:

- een (minimum)kader voor eerlijke arbeidsvoorwaarden en fair pay;
- een (minimum)kader voor de balans tussen (artistieke) flexibiliteit en (inkomens)zekerheid;
- het (bindende) karakter (van het convenant) en het streven naar een zo breed mogelijke dekking in de sector;
- het tegengaan van schijnzelfstandigheid en het vereenvoudigen van medewerkers (tijdelijk) in loondienst nemen;
- het verkennen van de mogelijkheid van (de financiering van) een sectorale overbruggingsregeling voor zzp'ers en andere flexwerkenden;
- het stimuleren van pensioen- en arbeidsongeschiktheidsregelingen;
- het stimuleren van permanente ontwikkeling;
- een verkenning naar de mogelijkheden voor het verstevigen van O&O initiatieven;
- het concretiseren van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de gehele keten;
- een (minimum)kader voor een veilige werkomgeving (omgangsvormen en fysieke veiligheid);
- het uitvoeren van een verkenning van mogelijkheden voor gedeeld werkgeverschap;
- jaarlijkse indexeringen van gemaakte afspraken en overeenstemming over de handhaving en afdwingbaarheid van de afspraken uit in het sectoraal convenant;
- de vormgeving van een structureel breed sociaal overleg;
- Platform ACCT kan na vaststelling van het sectoraal convenant partijen bij elkaar roepen om de gemaakte afspraken met regelmaat te actualiseren en te blijven borgen.

Nb.: De afspraken zijn een aanvulling op bestaande afspraken zoals cao's en zullen dus met name een norm neerleggen voor plaatsen waar nog geen collectieve afspraken gelden.